

Ивана Д. Тасић Митић
Александар М. Стојадиновић
Универзитет у Нишу
Педагошки факултет у Врању
Катедра за методике наставе

УДК 371.3::82-343:398
DOI 10.46793/Uzdanica18.1.339T
Оригинални научни рад
Примљен: 26. фебруар 2021.
Прихваћен: 28. мај 2021.

ПРОБЛЕМИ РЕЦЕПЦИЈЕ БАЈКЕ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ

Апстракт: У раду се указује на значај који бајка, као омиљена књижевна врста која се изучава у разредној настави, има у васпитању деце и обликовању њихове личности. Ова књижевна врста богат је извор естетских перцепција и пријатних емоција, али и одличан подстицај за развијање позитивних особина личности. У циљу испитивања ставова ученика млађих разреда основне школе о рецепцији бајке као књижевне врсте, спровели смо истраживање на узорку од 360 ученика трећег разреда основне школе. Добијени резултати показују да ученици веома воле да читају и истражују бајке, али да се истовремено суочавају са одређеним проблемима приликом њиховог разумевања и доживљавања, што указује на потребу за имплементирањем другачијих методичких приступа у обради ове књижевне врсте.

Кључне речи: бајка, васпитање, естетски значај, рецепција.

УВОД

Чудесна моћ магије од давнина је заокупљала пажњу и интересовање свих, а посебно најмлађих. Ни савремени начин живота, убрзани развој науке и технологије, те достигнућа у многим областима живота и рада данашњег друштва, нису утолили човекову глад за чудесним и имагинарним. Напротив, посматрано са становишта савременог детета, бајка је омиљена књижевна врста у поређењу са свим осталим књижевним врстама које су предвиђене Наставним планом и програмом за први циклус основног образовања (Требјешанин 2013; Стојановић 2015; Тодоров 2006). Голомб наводи да бајке задржавају свој статус омиљених прича у узрасту од шесте до десете године (Голомб 2012). Готово да нема детета које не показује интересовање и жељу за проучавањем прича о невероватним догађајима и натприродним бићима. Али није само фантастични моменат разлог појачаног интересовања за бајку. Не смемо заборавити да је она пре свега „уметнички систем, без обзира да

ли је народна или писана” (Смиљковић 2006: 25). Бајка, како каже Гроздана Олујић, „језиком симбола говори о суштини света” (Марјановић 1982: 19). Кроз призму магичног и фантастичног, бајка заправо приказује однос човека према природи, другим људима и друштву у целини, али и према самом себи и свом унутрашњем бићу. Стога можемо рећи да бајка на безболан начин открива разноврсне проблеме и тешкоће са којима се човек у стварном свету суочава (Бетелхајм 1979). То би значило да дете, проучавајући бајку и идентификујући се са њеним јунацима, у суштини усваја драгоцену сазнања о свету који га окружује, посебно о добру и злу као вечито супротстављеним категоријама (Поповић 2013). Свакако, присутна је бојазан да би петогодишње дете бујне маште могло дословно да схвати садржај бајке (Хорсни 2012). Постоје педагози који су мишљења да неке бајке, због своје мрачне стране, могу да подстичу код деце извесне страхове, агресивност, па чак и суровост, као на пример „Пепељуга” (Блут 2011). Ипак, већина аутора сматра да кроз бајку дете учи да поштује и вреднује позитивне особине, а да оно што је оличење зла осуђује и одбацује. Младо биће се на тај начин оспособљава да „[...] препозна и схвати смисао живота и сопственог постојања, да развије критички однос према свету који га окружује, према другим бићима, предметима и појавама у природи, али понајвише према самом себи” (Тасић Митић 2018: 53).

Бајка је уметничка творевина која поседује високе књижевно-уметничке квалитете и вредности. Зато се инсистира на значају естетског становишта у њеном тумачењу, будући да то подразумева уважавање емоционалног доживљаја ученика и упућивање на откривање естетских и моралних вредности које бајка поседује. Оспособљавање ученика за уочавање и усвајање поменутих вредности један је од примарних задатака наставе матерњег језика и књижевности. Веома је важно развијати и обликовати естетски укус код ученика јер то значајно доприноси развијању и неговању позитивних особина личности, самим тим и њеном оспособљавању за активно учешће у социјалним активностима. Свако младо биће у себи носи осећај и смисао за лепо, али се развој тих потенцијала мора подстицати пажљиво бираним садржајима и методама. Бајка, као извор лепих и пријатних емоција и слика, одлично је средство за побуђивање таквих сензација (Стојановић 2015). „Дакле, деца приликом рецепције бајке желе да осете јаке емоције, да доживе занимљиву радњу, што на њих делује развојно” (Петрески 2014: 88). Када се бајци придружи музика, доживљај је појачан, удвостручен, звукови додају низ тајанствених и опипљивих сензација. Музика има способност да побуди осећаје, а нарацију бајке још више истакне (Стојадиновић, Здравковић 2013). „Уметничко дело васпитно делује ако побуђује естетска осећања, машту, асоцијације и целокупну психичку активност, једном речи, оно васпитно делује ако субјекат, односно васпитаник, може да га доживи” (Марицки 1978: 148).

Естетско и морално је уско повезано (Мркаљ 2013) јер естетски развој на изванредан начин условљава профилисање моралне свести. У „Бајци о лабуду” Десанке Максимовић, краљица зиме Снежана, осим што плени несвакидашњом физичком лепотом и зрачи неким посебним сјајем, поседује и читав низ лепих особина као што су пожртвованост, племенитост, хуманост, доброчинство, доброћудност, саосећајност (Тасић Митић 2013). Истражујући ову и друге бајке, ученици су у прилици да се упознају са правим мозаиком лепих особина, што ће свакако позитивно утицати на развој њихове личности. Етички моменат у спрези са естетским чини саму срж бајке и њену највећу драгоценост (Здравковић, Стојадиновић 2012).

Бајка као књижевна врста може бити тешко разумљива ученицима у разредној настави због своје стилско-језичке слојевитости и вишезначности, те и сама њена рецепција може представљати проблем. Искуства из непосредне наставне праксе показују да ученици, у већини случајева, воле да читају и проучавају прозна књижевна дела, а посебно бајке јер у њима је све могуће, има нестварних ликова и појава, радња је динамична, главни јунаци доживљавају разноврсне авантуре. Да бисмо установили каква је рецепција бајке у разредној настави, спровели смо истраживање међу ученицима трећег разреда. Полазећи од сазнања да пажљиво биране бајке које се налазе у програму за трећи разред веома позитивно утичу на формирање личности ученика и њихов ментални и емоционални развој, интересовало нас је какви су ставови ученика када су ова књижевна остварења у питању. Пре свега, желели смо да установимо да ли воле да читају и проучавају бајке, шта за њих представља највећи проблем приликом тумачења ових текстова и шта би им највише помогло да рецепција буде потпунија.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Предмет истраживања представља рецепција, односно разумевање и емоционални доживљај бајки код ученика трећег разреда основне школе.

Циљеви истраживања су: утврђивање интересовања ученика за читање и проучавање бајки, утврђивање тешкоћа у разумевању код ученика док читају бајке, утврђивање емоционалног доживљаја ученика приликом читања бајки, утврђивање начина помоћи ученицима да потпуније разумеју и доживе бајке.

Истраживање је засновано на примени дескриптивне методе, а обављено је анкетирањем. Анкетним упитником затвореног типа који се састојао од осам питања желели смо да проверимо каква је заинтересованост ученика за читање и тумачење бајке, каква осећања и расположења у њима то изазива, да ли се суочавају са одређеним проблемима у вези са разумевањем и доживљавањем ове књижевне врсте и шта би им помогло да рецепција буде потпунија.

Узорак испитаника обухватао је 360 ученика трећег разреда четири основне школе у Врању (основне школе „Доситеј Обрадовић”, „Вук Караџић”, „Радоје Домановић” и „Светозар Марковић”) из популације ученика школске 2017/2018. године. Структура узорка у односу на просечну оцену из Српског језика у претходном периоду дата је у Табели 1.

Табела 1. Структура узорка у односу на оцену из Српског језика у %

Оцена из Српског језика	Број ученика	Учешће у %
Одличан (5)	165	45,83
Врло добар (4)	129	35,83
Добар (3)	66	18,33
Укупно	360	100,00

Добијени подаци обрађени су у статистичком пакету SPSS Statistics 20. Од мера дескриптивне статистике коришћене су фреквенције и проценти, а од анализа које омогућују статистичко закључивање примењени су ANOVA и t-тест.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА СА ДИСКУСИЈОМ

На питање *Да ли волиш да читаеш и истражујеш бајке?* већина испитаника (65%) одговара да веома воли да чита бајке, што је значајно учесталији одговор у односу на преостала два ($p < 0,001$). Само 4% испитаника је изјавило да не воли да чита ова књижевна дела. Овај податак нас охрабрује, али и обавезује да се кроз другачији, иновативнији приступ настави потрудимо да и код ученика који помало или чак уопште не воле да читају бајку побудимо интересовање и потребу за читањем и истраживањем ове књижевне врсте.

ANOVA анализом утврдили смо да постоје статистички значајне разлике између одговора и просечних оцена испитаника ($p < 0,001$), тј. испитаници који су изјавили да веома воле да читају бајке, као и они који помало воле да читају имају и значајно већу просечну оцену из Српског језика у претходном периоду (Табела 2). Просечне оцене опадају са заинтересованости за читање бајки. Овај закључак је очекиван, јер читање и разумевање ових књижевних дела подразумева одређена предзнања како би рецепција била потпуна и успешна. Управо је то разлог што слабији ученици имају проблем са разумевањем и доживљавањем бајки, а то се одражава и на њихову заинтересованост за читање и проучавање.

Табела 2. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на дати одговор на питање бр. 1: Да ли волиш да читаш и истражујеш бајке?

Одговор	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Да, веома	4,41	0,68	234	15,59		
Не, нимало	3,20	0,41	15	12,50	23,634	0,000
Помало	4,15	0,78	111	18,78		

На следеће питање, *Што те у бајкама највише привлачи?*, испитаници су у значајно већој мери давали одговор *Што је у њима све могуће* ($p < 0,001$) него преостала два понуђена одговора. То показује да ученици на овом узрасту жуде за остваривањем својих скривених жеља и фантазија. Свесни су да све оно о чему маштају није могуће реализовати у стварном животу. Управо је то оно што побуђује њихову радозналост. Необичне и наизглед несавладиве препреке и ситуације са којима се главни јунаци бајке суочавају буде сва чула код детета, оно осећа узбуђење и страх, али истовремено и жељу да се и само опроба у тој улози, да се идентификује са главним јунаком. Све оно што је непознато и у недовољној мери истражено побуђује дечју радозналост и машту.

ANOVA анализом (Табела 3) смо утврдили да између одговора испитаника и њихове просечне оцене из Српског језика у претходном периоду не постоји статистички значајна разлика (p вредност је већа од критичне вредности).

Табела 3. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на одговор на питање бр. 2: Шта те у бајкама највише привлачи?

Одговори	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Што је у њима све могуће	4,24	0,77	216	18,24		
Што има чудесног и фантастичног	4,41	0,70	51	15,90	1,148	0,31837
Што се појављују нестварни ликови	4,29	0,73	93	16,95		

На постављено питање *Како се осећаш док чииаш бајку?* већина испитаника је одговорила да се осећа *Задовољно јер на крају увек победи истина, правда и добро*, што је значајно учесталији разлог од остала два ($p < 0,001$). Да се осећа *Лейо и задивљено чудесним светиом бајки* навео је готово сваки трећи испитаник (30%), док је трећи одговор, *Досадно ми је зашто ишло су дује*, статистички најмање заступљен ($p < 0,001$).

ANOVA анализом (Табела 4) утврђено је да се просечне оцене испитаника из Српског језика статистички значајно разликују између датих одговора ($p < 0,05$). Највећа просечна оцена везује се за испитанике који се док читају бајку осећају задовољно јер на крају увек победи истина, правда и добро, а најнижа за испитанике којима је *досадно да чииају бајке зашто ишло*

су гује. Ти испитаници имају значајно нижу оцену ($p < 0,05$) од осталих. То је оправдано, јер слабији ђаци најчешће имају проблем са читањем, а самим тим и разумевањем и доживљавањем дела, па стога воле да дела која читају буду што краћа како би их брзо прочитали и лакше разумели. Бољи ученици, који успешно владају вештином читања, уживају у њиховој занимљивости и желе да извуку одређену поруку из текста.

Табела 4. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на одговор на питање бр. 3: Како се осећаш док читаш бајку?

Одговори	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Лепо и задивљено чудесним светом бајки	4,26	0,77	195	18,07		
Задовољно јер на крају увек победи истина, правда и добро	4,42	0,64	108	14,49	4,510	0,01164
Досадно ми је зато што су дуге	4,05	0,83	57	20,37		

На питање *Шта најтеже разумеш док читаеш бајку?* највише испитаника (51%) је одговорило да приликом читања бајки најтеже разуме непознате речи и изразе, мада је значајан број (29%) и оних који имају проблем са разумевањем фантастичних бића и појава. И једних и других је значајно више у односу на испитанике који најтеже разумеју неизвесне и замршене ситуације ($p < 0,05$). Оваква ситуација је разумљива нарочито када су у питању народне бајке у којима су заступљене речи народног говора које су деци, због временске дистанце и неупотребе у савременом језику, стране и неразумљиве. То у великој мери отежава рецепцију и емоционални доживљај бајки.

ANOVA анализа (Табела 5) добијених одговора на ово питање није указала на постојање разлике која би била статистички значајна у односу на оцену из Српског језика. То значи да испитаници, независно од њихове оцене, наилазе на потешкоће у разумевању понуђених појмова у упитнику.

Табела 5. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на одговор на питање бр. 4: Шта најтеже разумеш док читаш бајку?

Одговори	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Фантастична бића и појаве	4,20	0,79	105	18,70		
Неизвесне и замршене ситуације	4,16	0,78	75	18,84	2,753	0,0651
Непознате речи и изразе	4,37	0,71	180	16,18		

На питање *Чему нас бајке уче?* највећи број испитаника одговара да их бајке уче *Да се неправедношћу и доброшћом победује зло*, што је статистички чешћи одговор у односу на преостала два ($p < 0,001$). Када су у питању преостала два одговора, резултати показују да сваки четврти испитаник сматра

да га бајке уче *Да су авантуре најважније у живоју*, док сваког петог уче *Да се мајом решавају сви проблеми*.

ANOVA анализом није утврђено постојање статистички значајне разлике просечних оцена из Српског језика у зависности од одговора на ово питање (Табела 6). Просечне оцене су сличне код испитаника који сматрају да нас бајке уче да су авантуре најважније у животу и да се мајом решавају сви проблеми, док највећу просечну оцену имају они испитаници који сматрају да их бајке уче томе да се праведношћу и добротом побеђује зло, што је и очекивано јер је то и најзахтевнији ниво разумевања ових прича.

Табела 6. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на одговор на питање бр. 5: Чему нас бајке уче?

Одговори	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Да су авантуре најважније у животу	4,25	0,78	183	18,82		
Да се мајом решавају сви проблеми	4,19	0,78	81	18,62	2,183	0,11419
Да се праведношћу и добротом побеђује зло	4,41	0,66	96	14,97		

По питању *Да ли ти поруке у бајкама помажу у живоју?* статистички значајно већи број испитаника (65,83%) определио се за став да им поруке у бајкама веома помажу у животу ($p < 0,001$), једна трећина испитаника сматра да ове поруке могу делимично да помогну у животу, а занемарљив проценат (2,5%) сматра да им ове поруке нимало не могу помоћи у животу.

Просечне оцене испитаника из Српског језика (Табела 7) статистички се значајно разликују у зависности од датих одговора (ANOVA, $p = 0,000$). Испитаници којима поруке у бајкама веома помажу у живоју имају највишу просечну оцену, а они испитаници којима нимало не помажу ове поруке имају најнижу просечну оцену. Ова разлика у просечним оценама је потврђена следственим Post hoc тестом где је утврђена статистички значајна разлика у просечним оценама из Српског језика између испитаника који су дали одговор *Да*, *веома* и *Делимично* и испитаника који су одговорили *Не*, *нимало* ($p < 0,001$). Будући да поруке, које произлазе из бајки, указују на потребу израђивања и неговања позитивних особина личности и моралних вредности, очекивано је да их бољи ученици потпуније схвате и примене у свакодневном животу и раду. За разлику од њих, слабији ученици знатно теже схватају вредност порука и у мањој мери их практично примењују.

Табела 7. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на одговор на питање бр. 6: Да ли ти поруке у бајкама помажу у животу?

Одговори	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Да, веома	4,39	0,68	237	15,55		
Делимично	4,11	0,82	114	19,99	13,707	0,000
Не, нимало	3,33	0,50	9	15,01		

Код питања *Зашто читаш бајке?* значајно већи број испитаника се определио за одговор да бајке чита *Да би научио многе корисне ствари које ће му помоћи у животу*, као и због тога *Да би уживао у њеним лепим описима, необичним ликовима, чудесним доживљајима и догађајима* ($p < 0,001$), у односу на одговор *Да би био паметнији и добио бољу оцену из српског језика*. То упућује на закључак да ученици схватају како практични значај обраде бајке, у смислу стицања неопходних знања о животу у целини, тако и њен значај за емоционални развој.

ANOVA анализом је утврђено да *не постоји статистички значајна разлика у просечним оценама испитаника* који су давали различите одговоре на постављено питање (Табела 8).

Табела 8. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на одговор на питање бр. 7: Зашто читате бајке?

Одговори	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Да бих научио многе корисне ствари које ће ми помоћи у животу	4,20	0,75	162	17,95		
Да бих уживао у њеним лепим описима, фантастичним доживљајима и догађајима	4,34	0,74	132	16,97	1,350	0,2606
Да бих био паметнији и добио бољу оцену из српског језика	4,32	0,77	66	17,65		

На питање *Шта би ти помогло да боље учиш доживиш и разумеш бајке?* испитаници су се у готово истом броју определили за два одговора: *Детаљнија објашњења фантастичних ликова и дојава од стране наставника* за који се определило 44,83% испитаника, као и *Тумачење дела у складу са могућностима сваког ученика*, за који се определило 41,38% свих испитаника. Ово су статистички заступљенији одговори у односу на *Другачију организацију наставе* ($p < 0,001$). То показује да су ученици углавном навикнути да им учитељ сервира готова знања и да немају прилику да се мисаоно и емоционално ангажују када приступају анализи одређеног текста. Такође, најнижа опредељеност за одговор *Другачија организација наставе* упућује нас на закључак да ученици углавном немају могућност да се сусретну са другачијим начинима обраде књижевних дела јер учитељи најчешће примењују традиционалан приступ.

ANOVA анализом (Табела 9) је утврђено да *не постоји статистички значајна разлика у просечним оценама испитаника који су давали различите одговоре на постављено питање (p вредност је већа од критичне вредности).*

Табела 9. Просечне оцене испитаника из Српског језика у претходном периоду у односу на одговор на питање бр. 8: Шта би ти помогло да потпуније доживиш и разумеш бајке?

Одговори	X	SD	n	Cv	ANOVA	p
Тумачење дела у складу са могућностима сваког ученика	4,20	0,79	132	18,81		
Детаљнија објашњења фантастичних ликова и појава од стране наставника	4,30	0,75	171	17,44	1,097	0,3349
Другачија организација наставе	4,37	0,67	57	15,24		

ЗАКЉУЧАК

Бајка, са свим својим књижевно-уметничким квалитетима, несумњиво доприноси развоју позитивних особина личности деце млађег школског узраста, а својим естетским деловањем у њима побуђује пријатне емоције и осећај за лепо. Кроз могућност поистовећивања са поступцима и делима јунака, бајка детету пружа „повећење у самог себе, златне кључеве наде и поруку да никада ништа није изгубљено” (Марјановић 2001: 21). Њен значај за правилан развој личности деце условљава потребу да се кроз одговарајуће методске поступке и приступе обезбеди правилна рецепција, односно сигурно разумевање и потпун емоционални доживљај бајке.

Да бисмо проверили какав је однос ученика трећег разреда основне школе према бајци, односно каква је њихова рецепција ове књижевне врсте, спровели смо истраживање. Желели смо да испитамо да ли постоји заинтересованост ученика за читање и истраживање бајки, да ли постоје проблеми у вези са разумевањем и емоционалним доживљавањем ових књижевних остварења, као и шта је то што би допринело њиховом превазилажењу.

Резултати истраживања показали су да највећи број ученика трећег разреда воли да чита и проучава бајке. Као најчешћи разлог наводе да желе да науче многе корисне ствари које им могу помоћи у животу, али и како би уживали у њиховим лепим описима, необичним ликовима, чудесним доживљајима и догађајима. Интересовало нас је и да ли постоје извесни проблеми у рецепцији ове књижевне врсте и шта је то што онемогућава правилно разумевање и доживљавање бајке. Резултати нас упућују на закључак да ученици приликом читања бајки најтеже разумеју непознате речи и изразе, и то преваходно код обраде народних бајки. Оно што им, такође, представља проблем јесте неразумвање фантастичних бића и појава. На питање шта би им помогло да потпуније доживе и разумеју бајке, ученици трећег разреда су се

изјаснили да би им од највеће помоћи била детаљнија објашњења фантастичних ликова и појава од стране њихових наставника. Велики број испитаника сматра и да би им тумачење бајке у складу са могућностима сваког ученика у великој мери помогло да је потпуније разумеју и доживе. То подразумева примену индивидуализоване наставе.

Традиционални приступ обради бајке, који је најчешће заступљен у данашњој наставној пракси, мора уступити место савременим начинима и моделима како би се ученицима на прави начин приближила ова књижевна врста. Ученици морају истраживачки приступати књижевном делу кроз самостално мисаоно ангажовање, а не путем пасивног преузимања знања сервираних од стране учитеља. Једино на тај начин могуће је обезбедити потпуну рецепцију бајке.

ЛИТЕРАТУРА

- Бетелхајм (1979): В. Betelhajm, *Značenje bajki*, Београд: Југославија.
- Блут (2011): S. G. Blythe, *The Genius of Natural Childhood: Secrets of Thriving Children*, London: Hawthorn Press.
- Голомб (2012): К. Golomb, *Stvaranje imaginarnih svetova: uloga umetnosti, magije i snova u razvoju deteta*, Београд: Zavod za udžbenike.
- Здравковић, Стојадиновић (2012): В. Здравковић, А. Стојадиновић, Стих и ритам у функцији музичког васпитања, *Књижевности за децу и њена улога у васпитању и образовању деце предшколског узраста*, Врање: Учитељски факултет, 321–332.
- Марицки (1978): Д. Марицки, *Теорија рецепције у науци о књижевности*, Београд: Нолит.
- Марјановић (2001): В. Марјановић, *Књижевности за децу и младе*, Београд: Виша школа за образовање васпитача.
- Мркаљ (2013): З. Мркаљ, Методолошке основе за проучавање лика хероја у бајкама намењеним млађем школском узрасту, *Књижевности за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста*, Врање: Учитељски факултет, 286–294.
- Олујић (1982): Г. Олујић, Поетика бајке, у књизи: *Дечја књижевности у књижевној кријици*, ур. Воја Марјановић, Београд: Савремена администрација.
- Поповић (2013): Ж. Поповић, *Улога бајке у аналитичкој психотерапији* (докторска дисертација), Београд: Филозофски факултет Универзитета у Београду.
- Петрески (2014): Х. Петрески, Српска и македонска ауторска бајка у настави, *Узданица, часопис за језик, књижевности, уметности и педагошке науке*, 11/1, Јагодина: Факултет педагошких наука, 87–95.
- Смиљковић (2006): С. Смиљковић, *Ауторска бајка*, Врање: Учитељски факултет.
- Стојадиновић, Здравковић (2013): А. Стојадиновић, В. Здравковић, Интегративна компонента песме за децу у настави музичке културе и српског језика, *Књижевности за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста*, Врање: Учитељски факултет, 433–443.

Стојановић (2015): Б. Стојановић, *Вредносни народне књижевности у настави – теоријски и методички прилици*, Врање: Учитељски факултет.

Тасић Митић (2013): И. Тасић Митић, Улога бајке као књижевне врсте у формирању психосоцијалних модела понашања ученика, *Књижевности за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школској узраси*, Врање: Учитељски факултет, 426–432.

Тасић Митић (2018): И. Тасић Митић, *Индивидуализована настава у обради њезних текстова у млађим разредима основне школе* (докторска дисертација), Врање: Педагошки факултет Универзитета у Нишу.

Тодоров (2006): Н. Тодоров, *Ученици и бајке*, Сомбор: Педагошки факултет.

Требјешанин (1994): Ж. Требјешанин, *Савремена истраживања склопа, стила и смисла бајке*, у: Макс Лити, *Евројска народна бајка*, Београд: Орбис.

Требјешанин (2013): Ж. Требјешанин, Педагошка вредност бајки – Мишљења родитеља колико и зашто савремена деца воле бајке, *Књижевности за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школској узраси*, Врање: Учитељски факултет, 28–38.

Ivana D. Tasić Mitić

Aleksandar M. Stojadinović

University of Niš

Faculty of Education in Vranje

Department of Teaching Methodology

FAIRY TALE RECEPTION ISSUES IN LOWER ELEMENTARY GRADES

Summary: The paper emphasises the importance of fairy tale, as the preferred literary genre in lower elementary grades, and its influence on children's education and personality development. A fairy tale is a rich source of aesthetic perceptions and pleasant emotions, as well as a powerful motivator for developing positive personality traits. In order to examine the attitudes of lower elementary school students towards the reception of fairy tale as a literary genre, a survey was conducted. The sample included 360 third grade elementary school students. The results show that students are very fond of reading and exploring fairy tales, but they also face some problems in understanding and experiencing them, which stresses the importance of implementing different approaches in teaching.

Keywords: fairy tale, education, aesthetic importance, reception.